

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Francisci Borgiae Tertij Societatis Iesv Generalis

Ribadeneyra, Pedro de

Mogvntiae, 1603

I. Sermo in illud Euangelium Dominicæ IX post Pentecosten, Vt appropinquavit Iesus, videns Ciuitatem, fleuit super illam, dice[n]s: Si cognouisses & tu, &c. Luc. XIX. cap.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45256

TRACTATUS
PRIMVS.

Luc. 19.

VT appropinquauit IESVS, vi-
dens Ciuitatem, fleuit super
illam, dicens, Si cognouisses
& tu, &c.

ICAPILLI nostri omnes
DEO numerati sunt,
quemadmodum in Eu-
angelio legimus, quanto

Luc. 12.

magis Christi, hoc est, sapientia Dei
verba numerata esse credendum est!
quantis porro hæc ab Angelis laudi-
bus efferi putandum! quanti ab
hominibus fieri debent, in quorum
utilitatem dicta sunt! Si negli-
gamus certè, aut si non ea atten-
tissime consideremus, magna re-
prehensione digni simus necesse est,
quando omnia CHRISTI Domi-
ni nostri facta, & dicta, nostra
sunt instructio. Caterum, cum ad

cam

eam rem humana vires non sufficiant, eos imitari opus est, qui artem aliquam perfecte addiscere cupientes, ad perfectissimum eius artis magistrum sese conferunt, ut videlicet preceptoris sapientia discipuli imperitiam suppleat, & reformet. Cum ergo de rebus quatuor, quae sub prefato themate continentur, tractaturi simus, eiusmodi aliquem preceptorem adire oportet, cuius praesidio ignorantia nostra tenebrae depellantur. Et quidem in verbis thematis, quod appropinquavit Dominus, quod vidit civitatem, quod fleuit super eam, postremo quod locutus est, legimus: quibus quasi quatuor gradibus ad illud quod sequitur, Si cognovisses & tu, hoc est, ad nostrorum cognitionem peruenire in promptu est, modo diligentia adhibeatur. Necesse primum est ut appropinquet IESVS: si enim ab eius gratia

SE
gratia
nos
gnosce
videat
dicens
dete.
necess
indica
tit Do
brij, &
ius vi
& de
deice
Domi
mus
ne ob
contin
Quo
runt
addisc
fermo
quere
perius

SERMO IN LVC. XIX. 549

gratia & lumine longe sumus, nec nos ipsi poterimus, nec illum cognoscere. Nec minus opus est ut videamus: sic enim docet Isaias, dicens. Cæci intuemini, & videte. *Isa. 42.* Nam de tertio, quam scilicet necessaria sint lacrymæ, illud satis indicat, quod per Prophetam dicit Dominus: Expergiscimini ebrij, & flete, iucunditates enim huius vite, mentem inebriare solent, & de gradu rationis, & dignitate deiicere. Denique, fuisse locutum Dominum videmus, ut intelligeremus nobis etiam loquendum esse, ne ob taciturnitatis malum nobis contingat quod Davidi, cum dixit: Quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea, &c. *Pf. 37.* Quæ omnia ut addiscere, & complecti mente, & sermone possimus præceptor aliquis querendus nobis est, quod paulo superius dicebamus: nec verò peritior inueni-

inueniri potest DOMINI matre,
 quæ DEVM mente per fidem con-
 cepit, voluntate autem per chari-
 tatem, suis denique ad nostram re-
 demptionem visceribus induit. Quis
 enim ita aspicere nouit vt illa, quæ

Luc. 1. nil habuit, quo minus respiceret
 DOMINVS humilitatem an-
 cillæ suæ? & quis vnquam ita

Luc. 2. fleuit vt ea, cuius animam do-
 loris gladius pertransiuit? qui
 postremo tam sapienter locutus est

Luc. 1. vt quæ dixit: Magnificat ani-
 ma mea DOMINVM, ob magna
 videlicet ab eo accepta beneficia?

Luc. 1. quæque vbi dixisset, Fiat mihi
 secundum verbum tuum, facta
 est Patris filia, Filii mater, &
 Spiritus sancti sponsa? Non ali-
 um igitur præceptorem queramus,
 quando in puris creaturis ei simi-
 lem inuenire non possumus: Jed
 huic humiliter supplicemus, nobis vt
 faueat

faueat
 & fa-
 sunt,
 Maria

V

N

DE V
 propin-
 videre
 cumqu-

DOM

se S. m.

ante e

CHR

conice

cognit

cupim

approp

non ad

iã appr

cere in

SERMO IN LVC. XIX. 551

faueat, quo possimus ea intelligere,
& facere qua in themate proposita
sunt, mente pia dicentes: Aue
Maria.

Ut appropinquauit, &c.

NON minus necessarium est
DEVM cognoscere cupienti, vt ap-
propinquet Domino, quam iis qui
videre volunt, ad lucem accedere:
cumque vera lux sit CHRISTVS
DOMINVS noster, qua vident
se Sancti in caelo, & iusti in terra,
ante omnia opus est vt appropinquet
CHRISTVS. Ex quo illud facile
conicere licet, quod nondum eam
cognitionem sumus adepti, quam
cupimus in causa esse, quia nondum
appropinquauit CHRISTVS: aut
non adeo sumus ei propinqui, si forte
ia appropinquauit, nos tamen vt cōspi-
cere in eo, eiusq; ope possimus. Id quod
cum

cum nobis admodum sit necessari-
um, debemus certe ei appropinqua-
re, quo & ipse etiam nobis appro-
pinquet, sic enim scriptum est: Ap-
propinquate DEO, & appropin-
quabit vobis, &c. Iam vero, quoniam
id necessarium nobis sit ad cognitio-
nem perfectam consequendam, il-
lud aperte declarat, quod in Io-
seph velut in figura expressum est. Il-
le enim cum in Aegypto degeret, non-
dum à fratribus suis agnitus, dixit
illis, Accedite ad me: & cum
accessissent prope, Ego sum, ait,
frater vester, quem vendidistis in
Aegypto. Quae quidem verba, no-
bis nos certe ostendunt, qui sumus:
noster enim Ioseph, noster, inquam,
frater, bonumque nostrum, nos,
quos se videt necdum agnoscere, mul-
tis ab eo acceptis beneficiis iubet
propius accedere: atque vbi accesser-
imus dicit, Ego sum frater vester,
quem

quem vendidistis in Aegypto. lubet itaque, quo eum possimus agnoscere, ut propius ad se accedamus: ubi verò accessimus, quo nota nobis sit nostra malitia, & in eum iniquitas, ait, Ego sum quem vendidistis in Aegyptio. Id verò illi perfectius cognoscunt, qui ei propinquiores sunt: participant enim magis eius lumine, quo eis sua apertius miseria demonstratur. Quare nos in hac re Propheta consilium sequi oportet dicentis: Accedite ad ^{Psal. 119.} eum, & illuminamini. Atque hoc de primo. Quod verò ad secundum attinet, ideo vidit CHRISTVS Ciuitatem, ut nobis ostenderet, quantum teneamur inspicere animam nostram, quae ciuitas est quaedam, & ciues eius videlicet opera. Quocirca nullum aliud efficacius inueniri potest medicamentum, illo quo Dominus sanaturus caecum ^{Marc. 7.} vsus

Z dicitur

Marc. 8. dicitur in Euangelio: expuit enim in terram, fecitq; lutum, & posuit super oculos eius. Ad eandē etiam normam debemus nos, si spiritualiter videre volumus, ponere super oculos nostros propriarum miseriarum lutum, vt conspicientes nostrum nihil, cognitionem nostram, quam querimus, consequamur: consequemur vero, si quod Rex David nobis praecinit, attentis auribus audiamus: ille enim huius Ciuitatis labores adeo peculiariter prauidit, vt ex eius mente possimus magnam partem rerum illarum agnoscere, quae ipsi conuenire videntur; sic enim ait ille:

Psal. 54. Vidi iniquitatem, & contradictionem in Ciuitate. O quam aperte iniquitas Ciuitatis huius, id est, animae nostrae, ab his percipi potest, qui considerant quod in iniquitatibus concepti sumus. Quid vero est iniquitas, & peccatum aliud

aliud quam nihil? nihil ergo est ori-
 go Civitatis huius, nihil etiam ca-
 tera putari debent, quaecunque in
 omni vita consequuntur; ait enim
 idem Propheta: Et substantia mea *Psal. 38.*
 tanquam nihilum ante te. Finem
 vero eius similem esse principio illud
 ostendit: Exhibit Spiritus eius, & *Psal. 145*
 revertetur in terram suam, &
 in illa die peribunt omnes co-
 gitationes eorum. Quis se existi-
 met esse aliquid, cum suae etiam
 nature initium ignoret? cum nec
 intelligas modum quo conditus est,
 quomodo genitus, quando moritu-
 rus, nec animae suae naturam, nec
 quid in ea insit, nec quomodo exi-
 stat, satis vnquam cogitatione asse-
 qui potuerit: quis non suum nihil
 videat, si miseras corporis, si carceris
 corruptionem, si quam sit fami, fri-
 gori, alijsq; infirmitatibus obnoxius
 contēpletur? Nam de pugna mentis,

& corporis, quid opus est dicere? quis enim arrogantiam, & superbiam suam non deplorat, si sua opera consuleret? si id cogitet, & secum reputet, quantum DEI inspirationibus sanctis resistat, quantum in bene operando difficultatis sentiat, quemadmodum luci à DEO missa rebellis sit, quoties operandi opportunitate oblata, in aliud tamen tempus bonum opus differat, causamque negligentiae querat; alias quidem prudentiae speciem prætens alias vero ibi trepidans, ubi non est timor, ut perpetuum hominis opus est, videatur diruere scilicet bonum quod in eo edificat DEVS, salutisque propriae aduersari, & libertatem suam attenuare. Hac est nimirum contradictio illa, de qua Apostolus ad Romanos: Video, inquit, aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meae, & capti-

Rom. 7.

captiuantem me in lege peccati. *Tantam enim vim habet eiusmodi contradictio, ut non quod uolumus bonū agamus, sed quod nolumus malum.* *O magnam Ciuitatis huius calamitatem! sed grauiora adhuc idem Propheta in his que sequuntur, plane declarat, dicens: Die ac nocte circundabit eam super muros eius iniquitas, & in medio eius labor, & iniustitia. Nullam namque aliarum ciuitatum ita hostes premunt, ut non interdū quiescere sinant: cum enim nox, tum temporis diuturnitas, & qui continuus esse non potest armorum usus, nonnullum relinquere solent induciarum locum. At Ciuitatem hanc, de qua loquimur, tanquam expertus miles, inquit Propheta, die ac nocte circundari iniquitate. Quibus uerbis satis eius laborem, & periculum indicat,*

Z 3 quippe

quippe cuius inimici, mundus, scilicet, dæmon, & caro, ne labore, nec temporis diuturnitate fatigati vllum intermittunt oppugnandi tempus: idq; adeo, vt non solum obsideant, sed & super muros eius iniquitatem constituent. Quod quidem nobis tum accidit, cum veterem hominem non mortificantes, eum iniquitatibus subiectum, adeoque in maiori periculo constitutum relinquimus: in magno enim periculo ciuitas versari solet, cum in eius muros hostes ascenderit. Accedit ad hæc, quod in medio eius dicitur labor esse, & iniustitia: & quidem si ea consideremus quæ hæcenus dicta sunt, vere dici potest, quod sit in medio eius labor: sed quiddam etiam grauius forte reperiemus; id vero est, quod cum Ciuitatem oporteret his armis continuo se defendere, quibus suos CHRISTVS instruxit

xit in horto, dicens: Vigilate, & o- ^{Marc. 14}
 rate. armis profecto excellentissimis.
 Quod vel illud abunde confirmat,
 quod eadem nocte, cum in duobus
 gladijs satis esse dixisset Dominus, ad ^{Luc. 22.}
 hac tamen arma commendanda ter
 ab oratione surrexit, vt eorum ni-
 mirum necessitatem, & excellenti-
 am declararet. Cum, inquam, his ar-
 mis Ciuitati perpetuo vtendū esset,
 non leuiter deplorandum est, quod
 eas tam facile alias quidem somno
 oppressi, alias negligentia, & repi-
 ditate deponimus, atq; ita in labore
 ciuitatem constitutam relinquimus,
 quippe quam, cum hostes obsideant,
 defendere negligimus. Quid vero de
 iniquitate dicemus, nisi quod ini-
 quitate Ciuitas plena est? Et de vo-
 luntate quidē, si aduertimus, sensus &
 superiores animæ potentia ita velut
 exoptulantes conqueruntur: memo-
 ria quidē, quod cum eius sit delectari

360 TRACTATUS PRIMVS.

in Domino, eam tamen obcecata voluntas propriis passionibus obliuisci DEI faciat, atque in eas miserias precipitet, quibus in perpetua amaritudine versetur: intellectus vero, quod ei celestium & aeternorum considerationem adimat, dum transitoria querit, atque terrena. Queruntur oculi quod aspicere ex concupiscentia cogantur, vnde iure poenas daturi sint: atque in eum modum reliqui sensus queruntur, vt facile Ciuitatis huius iniquitas appareat. Nec tamen hic dicendi finem facit Propheta, sed addit: Et non deficiet de plateis eius vsura, & dolus. Quod certe non minus, quam ea quae hactenus dicta sunt, dolendum est, quando non solum bono est destituta, sed est in ea & vsura, et dolus. Quod vt intelligi melius possit, aduertendum est, vsuram esse mutuum dare plusquam dederis sperando, adeoque non eius,

Psal 54.

eius, cui das, causa, sed tua ipsius qui
 mutuum das. Erit itaque spiritualis
 usura, si simili animo quis laboret,
 atque operam suam collocet. Quis
 autem verbis consequi possit mille
 Ciuitatis huius usurarum modos?
 Reperies qui eleemosynam det ob
 vanam gloriam; alium qui oret so-
 lum ob orationis suauitatem; alium
 denique ieiunantem inferni tantum
 timore perterritum: ita omisso prin-
 cipali sine, qui DEVS est, omnia in
 usuram quandam conuertuntur, vt
 merito his qui ita agunt dicat Do-
 minus: *Receperunt mercedem* *Matt. 6.*
suam. Quanta verò est Ciuitatis
 huius miseria, qua nec ex laboribus
 suis fructum aliquem capit, nec ea
 colligit qua seminauit! Ad dolos ve-
 niamus: qua quidem in re nos potius
 tempus, quam materia, deficiet.
 Quis enim Ciuitatis huius dolos di-
 cere possit? Quoties nos propria pas-
 siones

siones decipiunt! quoties tentationes! Quantus verò error ille est, quo communiter mortales se esse aliquid putant, & suis ipsi viribus ita nituntur, quasi in eorum manu propria vita sit! vt mirum non sit toties cadere, qui tam misere decipiuntur; neque resistere posse, dum infirmitatem propriam non cogitant: multa etiam, & magna facere posse putant, qui si proprias vires considerarent, longe aliter profecto sentirent. Nec solum nos ipsi decipimus, sed & proximos etiam miris dolis, dum videlicet alios honoramus, quo nos ipsi etiam honore prosequantur: alios quia timemus, laudamus: alijs, alijs de causis obsequimur: denique mille dolis, & fraudibus pleni sumus. Quamobrem dicit Scriptura: *Vt duplici corde. Eoque procedit res hac, vt putent & quidem, DEVM se posse fallere: sic enim in vitis quidam*

Eccli. 2.

dā vitā agunt, vt illud Psalms dicere
 videantur: Non videbit Domi- *Tsal. 93.*
 nus, nec intelliget DEVS Iacob.
 Miserum te, qui DEVM etiam fal-
 lere posse putes, nec vides quod pau-
 lo post scriptum est: Qui planta- *Ibidem.*
 uit aurem, non audiet? aut qui
 finxit oculum, non confide-
 rat? Vsq; adeo malum inualuit, vt
 boni etiam in hac parte plerumque
 decipiantur: qui cum meliora &
 perfectiora videant, à sensuum cupi-
 ditate retenti tamen, aut alias ob *Tsal. 93.*
 causas reuocati, dicere solet. Nihil
 hoc est, mortale non est, & non
 videbit Dominus, nec intelliget
 DEVS Iacob. Quos ego ita libenter
 interrogauerim: Si DEVS se voluit
 dici Deū Iacob luctatoris, an nō vobis
 videtur eos aspicere qui luctantur?
 num se videlicet sinant prosterni ab
 hostibus, an contra ipsi eos deiciant
 strenue illorū illusionibus resistendo?
 Est alius

Est alius qui spirituales viros insignis error detinet, qui cum sentiunt in se paupertatis, obedientiae, & ceterarum virtutum desiderium, in eo sibi placet, & quasi à debitore DEO petunt sibi vt faueat, quando eius causa pauperis, & obedientes esse cupiunt: nec advertunt hi quantum DEO debeant, à quo eiusmodi desideria habuerunt. Ita obliti qua via in eum statum perducti fuerint, quantaq; obligatione DEO ea causa deincti sint, non intelligunt, non sibi noua à DEO deberi beneficia, sed pro acceptis noua à se deberi obsequia. An quisquam eorum qui inopem vitam ducunt, si eius filium Rex aliquis dedi sibi postulasset, eum vt Regem faceret, Regi se putaret, aut dicere auderet beneficium praestitisse, qui filium non negauerit? Quis ergo putare audeat magnam se rem facere, qui petenti à se DEO concedat

SERMO IN LVC. XIX. 561

concedat filium, id est, voluntatem, quo paupertatis virtute decoratam reginam faciat? Seruire enim DEO, regnare est; pauperemque esse spiritu, est esse omnium rerum Dominum: denique obedientem esse, & mansuetum, est terram possidere; sic enim scriptum est: Mansueti Psal. 36. autem hæreditabunt terrã. Cui, rogo te, obedire solebas cum viueres in peccato, vt magnum putes nunc si DEI legi obedias? Meminisse certe deberes, quam duram vitam viueres cum diues esses ita posses videre quantum ei debeas, qui te ab illis propriorum affectuum molestiis liberauit. Hi, atque eiusmodi alij multi sunt Ciuitatis huius errores, quorum non minimus is esse putandus est, quod ex his quæ in nobis operatur Dominus, cum humiles fieri deberemus, superbi reddimur: solet enim plerumq; accidere, vt cum in operando
facili-

facilitatem aliquã experimur, eam nobis temere trisnamus, dum non cogitamus de infirmitate nostra, cuius rationem habens Dominus, ita solet fauere. Facit enim DEVS more peritissimi ducis, qui quos videt esse debiliores milites, solet cum his mitius agere, ne si illos durius tractet, forte amittat. Hæc dum contemplatur Hieremias, merito flens dicit:

Thren. I. Quomodo sedet sola Ciuitas plena populo? Merito certe flet solam esse, quæ plena sit populo: flet vero etiam, quia plena est: nisi enim plena esset, sola non esset. Sed his Prophetæ lacrymis omiſſis, nos ad CHRISTI lachrymarum considerationem conuertamus, qui videns

Luc. 19. Ciuitatem, fleuit super illam. Solent quidem medici cum deprehenderit grauiorem esse morbum, atq; in periculo magno constitutum ægrotum intellexerint, vultu tristitia dissimu-

disimulare, ne ille, si tristem medicum viderit, suum quantum sit periculum agnoscat: ita is dum letitiam simulat, se agroto consulere putat. Longe secus vero medicus noster CHRISTVS nobiscum agit, qui cū sciat quanti referat, vt proprias infirmitates, nostraq; pericula agnoscamus, tristiam vultu pra se fert, & agrotum conspiciens flet, vt iste videlicet ex eo possit morbi grauitatē conijcere. Si enim medicus, in cuius manu salus est, ob aegritudinem tamen infirmi flet, quanto aequius est flere agrotum? Itaq; dicebat filijs Hierusalē: Nolite flere super me, Luc. 22. sed super vos ipsas flete; indicans plane, nonnullis lachrymas, quia nō super se fleant, parum prodesse. Scimus fleuisse Esau, sed non super se, sed Gen. 28. sua causa: ita nobis saepe solet proprius amor lachrymas exprimere, dum nobis laborātibus tenere cōpatimur.

Fleuit

1. Pet. 2.

Fleuit autem CHRISTVS, quo
 extergat, depellatq; inutiles lachry-
 mas ab oculis nostris; iubet verò flere
 nos super nos ipsos: nec enim super
 CHRISTVM flere debemus: quia
 peccatum non fecit, nec est in-
 uentus dolus in ore eius. Possu-
 mus quidem passionem eius flere,
 sed super nos solos culpas flere debe-
 mus. Flendum quidem est, quod tam
 multa passus est CHRISTVS: sed
 illud non est omittendum, vt super
 nos ipsos fleamus, qui ei doloris tan-
 ti causa fuerimus: idque nobis cogi-
 tandum est, quod illum quidem
 Iudæi comprehensum tenuerunt, sed
 tenemus nos etiam tanquam com-
 prehensum, dum quo minus in ani-
 mis nostris regnare possit, imperfe-
 ctionibus propriis impedimus. De-
 duxerunt illi CHRISTVM à iu-
 dicibus ad iudices: itidem facimus
 nos, qui tam saepe male de proximis
 iudica-

SERMO IN LVC. XIX. 569

judicamus, & eorum facta per varia mentis nostræ iudicia traducimus. Vulnerarunt illi CHRISTI-
iam mortui latus: nos contra voluntatem regnantis, & in aternitate
viventis, dum aliquid facimus, quid aliud quam eius cor vulneramus? Id
quod ille aliquando Paulo conquestus dicebat. Saule, Saule. cur me ^{Actor. 9.}
persequeris? Quanto verò nos Iudeis crudeliores sumus, qui CHRISTVM
in laboribus positum nulla ex parte eleuamus, cum illi CHRISTO
laborem, quæsito Simone, qui crucem portaret, non nihil leuauerint!
Bonum quidem est flere, cum CHRISTVM videas opprobrium esse hominum,
& abiectionem ^{Psal. 21.}
plebis: sed illud nihil minus utile, si fleas cum te vides tam libenter honores
admittere, parumque curare, vt CHRISTI exemplo contemni
velis. Flendum quidem est merito,
cum

Psal. 141

cum CHRISTVM videas adeo à se
 derelictum, vt dicat, Considera-
 bam ad dexteram, & non erat
 qui cognosceret me: sed illud non
 minus dolendum, quod tanto negle-
 cto exemplo nunquam nos nec notis,
 nec amicis destitui patimur. Est qui-
 dem æquum sentire CHRISTI
 paupertatem: sed illud est nihil mi-
 nus flendum, quod nolimus imita-
 ri. Deniq; pium est CHRISTI mor-
 tem flere: sed illud etiam pium, si
 gemamus toto pectore, quod nos nec-
 dum eius causa mortuos sentiamus.
 Neq; (quod peius est) dum videmus
 CHRISTVM mortuum, optamus
 mortem, nec nobis vita hæc longa
 esse videtur. Sunt certe tam multa
 cur merito flere debeamus, vt nullis
 me ea putē verbis pro dignitate per-
 sequi posse. Ad id igitur veniamus,
 quod est in themate nostro postremū,
 atque id videamus quam nobis ne-
 cessarium

cessar
 mus v
 Tacu
 sicut
 bo, d
 profes
 quam
 ad sen
 niuere
 turien
 & ex
 ter qu
 dolore
 comm
 cesse es
 verba
 sint va
 tum e
 CHRI
 ses &
 memo
 ex am
 Dei ob

cessarium sit nobiscum loqui. Audia-
mus vero primum dicentem Isaiam:
 Tacui, semper filii, patiens fui; *Esa. 49.*
 sicut parturiens loquar, dissipabo,
 & absorbebo simul. Ex his profecto
 verbis facile potest intelligi, quam sit
 incommodum tacere, & ad sensualitatis
 nostra impetus conuiuere, quamq; sit
 necessarium parturientis more, id est,
 vehementer, & ex magno dolore loqui:
 vehementer quidem, ut dissipentur peccata;
 dolore vero, quod ea fuerint à nobis
 commissa. Quando vero loqui necesse
 est, quæ alia, obsecro, possimus
 verba dicere, quæ tantum aut possint
 valere, aut nobis prodesse, quantum
 ea valent, quibus vsus est
 CHRISTVS, dicens: Si cognouisses & tu?
 Si cognouisses, inquam, memoria,
 quanti sit pretij de DEO ex amore cogitare,
 non te tam facile Dei oblita dispergeres.
 Si cognouisses, intellectus,

Luc. 19.

intellectus, quantum tibi nocuerit
 in eis non esse quæ Patris celestis
 sunt, multo profecto diligentius di-
 rura Ciuitati remedium quæres.
 Si cognouisses, voluntas, quæ sis dum
 terram amas, quæ vero cum diligis
 DEVM, facile profecto timorem
 omnem adijceres, vt DEI chari-
 tate repleri posses. Si cognouissetis,
 oculi, quam fueritis inutiles, incau-
 te, brutorumque more circumspici-
 endo, immensam profecto lacryma-
 rum copiam profunderetis eoz ma-
 gis, si perpenderetis, quantum ex
 creaturarum contemplatione fructu
 percipere potuissetis, quantumq; in
 eius amorem excitari, qui eas vobis
 ex tanto amore concessit: essetis vi-
 delicet potentis anima tanquam
 folles quidam, quibus in eis diuini
 amoris flamma excitata indies cre-
 sceret. Si cognouissetis, aures, quale
 fuerit vasis fabulis delectari, quale
 vero

vero
 loqu
 ausco
 nima
 sus lo
 vestra
 cum p
 suaue
 DEI
 fuisse
 sole D
 ex me
 bone
 hinc fr
 fecto a
 DEO
 quam
 tem or
 dediste
 aliud,
 ait: Po
 gustat
 nam v

vero sit ea qua per homines DEVS
 loquitur, interioremq; Sponsi vocem
 auscultare, de qua scriptum est: A-
 nima mea liquefacta est, v: Spō- *Cant. 5.*
 sus loquutus est: certe surditatis,
 vestrae duritiam sentiretis. Quod si
 cum perditae quæreres, anima mea,
 suaues odores, cum pari diligentia
 DEI suauitatem in omnibus qua-
 siuisses. (potest enim facile conijci ex
 sole DEI claritas, fortitudo ex igne,
 ex melle dulcedo) quantum, DEVS
 bone, qua nullum ex alia recepisti,
 hinc fructum percepisses! Facile pro-
 fecto dici non potest, quam fueris
 DEO ingrata, cui cum dibueris tan-
 quam myrrha electa dare suauita-
 tem odoris pro suauis odore fortorem
 dedisti. Nam de gustu quid dicam
 aliud, quam quod in huc modum Iob *Iob, 6.*
 ait: Potest aliquis gustare, quod
 gustatum afferat mortem? uti-
 nam videres quid sit delectari ama-
 ris,

vis, & quod vere dulce est, amarum
putare, diceres profecto cum eodem
Iob: Quæ prius nolebat tangere
anima mea, nunc præ angustia
cibi mei sunt. Si cognouissetis ma-
nus, quanto cum labore, & pericu-
lo peccati mortua opera faciebatis,
videretis profecto aperte, quam vere

Psal. 113. illud de vobis scriptum sit: Manus
habent, & non palpabunt. Et si
diuinas considerationes, quas labo-
rantibus in vinea DEVS affert
soleat, cognosceretis quales sint, di-
ceretis certe cum Propheta: *DEVM*
Psal. 76. exquisiui manibus meis, & non
sum deceptus.

Deniq; si cognouisses & tu, ani-
ma mea, vt facere non possis quin
aliquid agas, quanti vero periculi
plenum sit, si male agas, quanti au-
tem detrimenti si non bene agas,
quantum porro in eo lucri, si sis in
DEI gratia: quantam, bone DEVS,
in cha

in charitatis operibus diligentiam po-
 neres! Nullam, sat scio, bene operan-
 ti intermissionem faceres: nec vllū,
 quo plura semper posses opera facere,
 somnum dares oculis tuis. O te beatā
 si te cognouisses, si te, inquam, aliqua
 posses ratione cognoscere! Quid dicā
 tandem de me aut quid aliud pecca-
 tor sum, quā clauus, quam flagella,
 quam crux, quam hasta, postremo
 quam mors CHRISTI redempto-
 ris nostri? Nam nec clauus, nec crux
 illa in culpa fuerūt, nec CHRISTO
 potissima doloris causa. Quin etiam
 suum ipse de CHRISTI morte dolo-
 rem insensibiles creature quodam-
 modo testata sunt. Ego ipse, ego in-
 quam, sum, qui CHRISTI manus
 meorum operum nequitia transfixi,
 eius corpori carnis mee infirmitas
 tanquam flagellū est. Ego eius latus
 tanquam hasta aperio, dum eius vo-
 luntati nō pareo: ei acetum propino,
 cum

Psal. 4.

cum de aliis detraho: postremo, eius ipse mortis causa sum. O Filij hominum, vsq; quo grani corde? Vide te, O homo, quis sis, & demittes facile alas, vanitatis tue: Osi cognouisses & tu, quam equum sit te, qui durus fuisti clauus CHRISTO, esse amarum tibi, & cum anima tua duriter agere! quiq; fuisti crux CHRISTO, esse crucem tibi, negando propriam voluntatē, eamque tanquam perfidam puniendo! qui deniq; fuisti mors CHRISTO, esse saltem mortificationis causam tibi; cum pudore cogitando, vitam te ab eo accipere, cui tu mortis causa fueris! O quam est tibi necessarium, peccator, hæc non obliuisci, sed in crucifixo CHRISTO, tanquam in speculo, te ipsum conspicerē, in eius manibus agnoscere crudelitatem tuam, in capite superbiam, in tormētis deniq; & laboribus peccati graui-

grauitatem? Quod si aternus pater
 in filio vnigenito tam seuerum iusti-
 tia exemplum edidit, quid te futu-
 rum fuisse putas, si tecum vt iustitia
 postulabat agere voluisset? O si dili-
 genter perpenderes, quemadmodū
 tecum DEVS agat, quam clare co-
 gnosceres, neminem vnquam nec
 tanto amore quempiam dilexisse,
 nec tam multas amandi rationes ex-
 cogitasse! Nullum certè reperire est
 sponsum, qui sponsam dilexerit, vt
 CHRISTVS animam. Nam si so-
 lent sponsi eis, quas charissimas ha-
 bent, sponsis & blandiri, & quibus-
 cunque possunt in rebus placere, fa-
 cit idem multo magis CHRISTVS
 cum suis, qui se (modo aduertas)
 mille modis quo te inueniat, & re-
 creet, presentem exhibet. Si egredi-
 aris ad forum, in paupere tibi occur-
 rit, vt ei subuenias, imo verò (vt me-
 lius dicam) quo tibi ipse subueniat:

AA

pe-

petit alias idem tanquam infirmus à
 te salutem, te vt seruet: alias te in
 carcere expectat, se vt liberet, te ipse
 à tetrico carcere liberaturus. Quis
 plura? Consilium tanquam rudis
 te querit, vt, dum tu ei cōsiliū das
 eterna te ille sapientia donet. Iam
 verò si sponsi sponsis munera mittunt,
 quanta illa sunt munera, quod tibi
 creatura continenter seruiunt! quod
 CHRISTVS esse, vitam, & spiritua
 lia dona largitur! Si letitiam illi,
 gaudium sponsis procurant, sepius
 id CHRISTVS facit quotidie, calidius
 stia sponsis suis gaudia representat.
 Quid enim nobis aliud Ecclesia mittere
 tantis festorum celebritates, quam
 triumphantē Ecclesiam referunt.
 Quod si sponsi maximam temporis
 partem cum sponsis traducunt, spon
 sus hic animarum nostrarū nos nunquam
 quam deserit: In eo enim viuimus,
 mus, mouemur, & sumus. Si gaudium
 stat

Acto. 17.

stant quidam sponsarū nomina argento, & auro impressa, CHRISTVS nos, quemadmodum legimus, in manibus suis scriptos habet. Si celebrant illi conuiuia, CHRISTVS suo sanctissimo corpore suos pascit, suasque dicit delicias esse cum filiis hominum. Demum rationes vide quibus te in sui amorē pertrahere studuit: vt enim duritiā tuam in oratione molliret, sanguine sudans orauit: vt eius doloribus compatereris, alligari ad columnam voluit & flagellari: vt te humiliare, spinis se coronari passus est: denique vt amares, mori voluit. O si cognouisses & tu, ex quanto id amore processit! videres certē parum esse semel pro illo mortem oppetere, iustumque putares, vt omnes in te creatura conuerse, tuæ ingratitude à te pœnas repeterent; diceres montibus, Ca-

Prov. 8,

dite super me; & collibus, Cooperite me: nihil tibi asperum esse, nullus labor grauis videretur: quin eos etiam qui te persequerentur, amore prosequereris, quippe quibus in persecutione tua tecum conueniret, caperes ex lapidibus fructum, dum in puluinaribus vtereris; ex vestibus item, dum asperioribus indueris; ex cibis denique, dum amarioribus pascereris. Illud iam reliquum est, vt que diximus quatuor illa opere exequamur, quando & necessaria admodum sunt, & per gratiam facilia. Quid enim facilius quam appropinquare DEO, qui tam propinquus est? Illud est potius difficile, vt ab eo separari possimus: nec enim possumus vsquam ire, vbi ipse non sit. Itaque mirari debemus eos, qui audent inimicum sibi DEVM facere, à quo nec longius abire possunt, nec nisi in eius conspectu dormire, & vigilare.

Vnde

Vnde David: Quo ibo (inquit) à ^{Psal. 138.}
 spiritu tuo, & quo à facie tua fu-
 giam? Quod si omnibus tam præ-
 sens est, quanto erit his præsentior,
 qui se querunt! Id quod vel ex eo
 possumus facile intelligere, quod pro-
 digum illum de quo est in Euange- ^{Luc. 16.}
 lio, cum adhuc longe esset, vi-
 dens pater ipsius, misericordia
 motus est, & occurrens cecidit
 supra collum eius. Rem profecto
 consideratione dignam, quod à lon-
 ge adhuc positum pater amplexurus
 accesserit: indicatur enim infinita
 DEI bonitas, magnaque per eam in
 eo inueniendo facilitas. Ecquid esse
 facilius possit quam eum inuenire
 qui dicit, Inuentus sum à non ^{Rom. 10}
 quærentibus me? Quanto puta-
 mus hunc facilius ab his posse inue-
 niri, qui se querant! Nam quod se-
 cundo propositum est, cui sit difficile,
 nempe videre? quando videndi cu-

piditate permoti homines, tam longè à patria peregrinari solent, idque vt vanum aliquid videant? Cur ergo, quod sine labore, & periculo per DEVM possunt, non se ipsi vident, quando in se homo multo habet plura, quam mundus, conspectu digna? omnia enim propter hominem creata sunt. Id ergo querant homines, etenim scriptum est: Videbunt

Isa. 106.

recti, & lætabuntur. Audiant verò, vt ad lachrymas (quod erat tertium) excitentur, quid summa veritas promittat, dicens: Beati nunc fletis, quia ridebitis. Postremo vt nobiscum nos ipsi interius

Matth. 5.

loquamur, illud Iob nos moueat: Loquar in tribulatione spiritus, confabulabor cum amaritudine animæ meæ, & reuelabor loquens mecum in stratu meo.

Iob. 7.

Quod si tantus hic vir, tam sanctus, dum esset in tribulationibus suis, se ipse

ipſe interioribus colloctionibus conſolabatur: cur nos tantum remediū negligamus? cum præfertim id tantum, tamque verum gaudium conſequatur? Sic enim ſcriptū eſt. Exultabunt renes mei, cum locuta fuerint recta labia mea. Quæramus igitur theſaurū cognitionis noſtræ, idque ea ratione qua quærendum eſſe ex Euangelij verbis intellexerimus: quem nos ſi inuenerimus, continuo vt agrum hunc poſſimus emere, omnia noſtra vendemus tantum enim eſt conſequutus qui reperit theſaurū hunc, quantum nec argento, nec auro emi poſſit: multo namque maius eſt gaudium eorum, qui ſe per Dei gratiam agnoſcunt, quam ſi ex teterrimo carcere educti, Orbis totius dominium obtinerent. An tibi non videtur ſumma eſſe cauſa lætitiæ, quod ſe quis ſentiat viuere ſuper terram, ſub quam eſſe, ſe videt ſuis

Ab 4 pec-

Prov. 23,

Mat. 13,

peccatis commeruisse? An ille latitia
 plenus non sit, qui inferni, quas me-
 ruit cum Domini claritate, & crea-
 turarum pulchritudine quas conspi-
 cit, tenebras confert? An non est il-
 lius gaudium merito maximum, qui
 dum considerat, quemadmodum
 demonibus tractari meruit, non se
 ab hominibus male tractari videt?
 quandoquidem si male ab his tra-
 ctaretur, boni deberet consulere, &
 in lucro ponere. Iam vero si cogitet
 quæ sit illorum vita, de quibus dici
 potest. Bonum erat si natus non
 fuisset homo ille: seque videt &
 Deum amare, & ei placere posse, il-
 lumq; Angelorum more laudare: cur
 hic non maximo gaudio repleatur?
 Apparet plane illum prudenter age-
 re, qui pro agro hoc, in quo tantus est
 thesaurus, id totum dederit, quic-
 quid habet. Sunt tamen nonnulli
 (quod dolendū est) qui quamvis res
 suas

Mar. 14.

Mat. 13.

suas exterius reliquerint, necdum
 tamen agrum hunc reperire potue-
 runt. Cuius rei causam hanc possu-
 mus dicere, quod non plene omnia
 reliquerunt, sed aliquem vel affectū,
 vel proprietatem adhuc retinet, quae
 illos, quo minus possint thesaurum
 hunc cernere, offusis videlicet tene-
 bris impediatur. Quocirca diligens no-
 bis est adhibenda opera in hac re. Ar-
 gumento autem esse poterit ad id co-
 gnoscendum, an videlicet in nobis sit
 vera nostri cognitio, si nos ipsi odio
 prosequamur, ut enim se quisque a-
 gnoscit maxime, ita se maxime odio
 habet? quod minus agnoscit, minus
 etiam odit. Supplicemus igitur Do-
 mino, suae nobis sapientiae lumen in-
 fundat, quo Civitatem hanc, id est,
 animam nostram conspicientes, su-
 per eam fleamus, atque indies & in
 DEI cognitione crescere, & in eius
 amore proficere mereamur. Amen.